

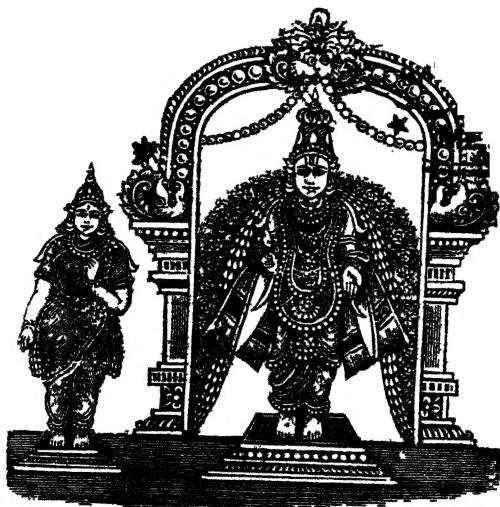

శ్రీ

శతాలంకార నిదర్శనమ్

నామ

శ్రీపార్థసారథిశతకమ్.

విజయతాం శ్రీపార్థనూతః

పండిత శ్రీ దేవశిఖామణి అలహియసింగరార్య

విరచితమ్

చెన్నపురి

ఆనందముద్రణాలయే ముద్రితమ్.

1925

శ్రీః

ఘన స్తనవివర్ణనై ర్జఘనపీతాజల్పనైః

నితమ్బభరికర్తనైః కృతమలంకృతీనాం శతమ్ ।

సరం సుభగయామ్యహం హరిగుణౌఘనిర్వర్ణనై

రలంకృతిరలంకృతేస్సఖలు దేవదేవః ప్రభుః ।

కేవలం భక్తిభావేన భగవత్ స్తుతిరూపతః ।

కృతా కృతి రియం నవ్యా భూయాద్భువి సతాం ముదే ॥

“యే నామ కేచిదిహ నః ప్రధయన్త్యవజ్ఞాం

జానన్తి తే కిమపి తాన్ ప్రతి నైష యత్నః

ఉత్పత్స్యతే మమతు కోఽపి సమానధర్మా

కాలోహ్యాయం నిరవధి ర్విపులాచ పృథ్వీ”

మహాకవిర్భవభూతిః.

TO

Rao Bahadur

V. Ranganadham Chetty Garu,

(Proprietor, Ananda Press, Madras.)

Dharmakarthā,

Sree Parthasarathy Swami Devasthanam, Triplicane,
and Temples at Sreeperumbudur and Singaperumal Koil,

Founder of Sree Venkateswara Students' Hostel,
Triplicane.

Member of the Senate, University of Madras.

A sincere devotee and an enthusiastic
Religious worker, whose activities are all
characterised by love of Religion, Charity
and Education.

This devotional poem is dedicated as a
mark of gratitude and esteem by

His friend and admirer

PANDIT

D. ALASINGARACHARYAR

శతాలంకారనిదర్శనహావ

శ్రీ పార్థసారథిశతకమ్.

ఉపమా

బాహుదండోద్ధృతశ్చైరేః కశాదంతా స్స వాతు శః
యో భాతి యమునాస్యోత స్సంభూతామృతజనాలవత్ || 1

అనన్వయః

సౌందర్యామృత శేవధిః సుమనసాం సౌభాగ్యభూమావధిః
శృంగారైకనిధి స్సునిర్భరమహా లావణ్యపాథోనిధిః |
సత్యజ్ఞాన సుఖాత్మికా శుభకరీ దివ్యాకృతిస్తావకీ
త్వద్దివ్యాకృతివత్సమ స్తజగదానందాయ భోభూయతే || 2

ఉపమేయోపమా

త్వత్పాణిద్వితయే త్వదంఘ్రియుగలే
కృష్ణ! త్వదక్షోర్యుగే |
పద్మానీస్తులయస్తు భజ్జ్వరగుణాన్
యేకేచి దజ్ఞా జనాః |
సవ్యం దక్షిణవత్తథా తదిశరం
సవ్యాజ్ఞవచ్చేతి యత్ |
ప్రత్యేకంతు తయోర్ద్వయోరుపమితిః
సా మే పరం రోచతే ||

ప్రతీపమ్

కృష్ణనామామృతరసే స్పృహస్వాదితే సతి |
ద్రాక్షా దధి మధు క్షీర శర్కరాద్యేషు కారుచిః || 4

రూపకమ్

నూనం యదుకులామ్భాధేః పూర్ణ చంద్రోఽయముత్థితః |
కుర్వన్ కువలయోల్లాసం తమోరాశిం నిరస్యతి || 5

పరిణామః

పార్థాశ్వచోదనవిధౌ ప్రయతిస్య యస్య
సంగ్రామసీమ్ని చరతిః పదపద్మ రేణుః |
స్వర్గాధిరోహణవిధౌ సమరే హతానాం
సోపానపక్ష్మిరభవత్ స పునాతు కృష్ణః || 6

ఉల్లేఖః.

భక్తానాం సురపాదపః సుమననాం
సాభాగ్యసీమావధిః |
దైత్యానాం ప్రలయాంతికో వ్రజవధూ
బృహస్పతి పుష్పశుగః |
పౌరాణాం వ్రజబాలికో వరిముని
వ్రాతస్య దైవం పరం |
గోపానాం ప్రియమిత్రమిత్యనుపదం
దృశ్యో హరిః పాతు వః || 7

స్మరణమ్.

కళిందకన్యా తటినీహృదేషు
గోపాంగనాభిర్విహరన్ మురారిః
కర్నా ముహుస్తత్కబరీం కరేణ
స్తరత్యహో ! కాళియశుద్ధనస్య || 8

భాస్వి

జానుభ్యాం మణికుట్టిమేషు విచరన్

సందప్తగప్యై ముహూ

స్తత్రాలోక్య నిజాకృతిం క్షీతితలే

సంభ్రాంతచిత్తస్తథా ।

మాతః! కోపి శిశు ర్విడమ్భయతి మాం

తం దణ్డయేతి కురూ

గోపీనాం స్తయనూవహన్ననుపదం

మాయాశిశుః పాతు వః॥

9

సద్దేహః

యత్తస్త్వం బలినిగ్రహే నచ హరా

త్వాం ద్వారకృత్యేయజత్

త్వద్భ్రత్య స్సచ పాణ్డరాజతనయ

స్తావమేవ దూత్యే న్యధాత్ ।

ఇత్థం తుల్యబలాఢ్యతాం తు యువయో

రుద్వీక్షమాణస్య మే

త్వద్భక్తాః ప్రబలా ఉత త్వమితి వై !

జాతోమహాన్ సంశయః॥

10

అపహ్నుతిః.

న శంఖః పాఞ్చజన్యోయం పార్థసూతకరే ధృతః ।

కంరోయం దృశ్యతే బాహునీనాయా జయశ్రియః॥ 11

ఃత్వేక్షా

పూర్వం ప్రియాప్రణయకోపనివారణార్థ

మభ్యుద్యతస్య తవ నివృత్తరాభిమర్శాత్ ।

తస్యాపి కల్పకతరోరజనీతి మన్వే
తాద్యగ్విధస్త్రీ భువనప్రథితప్రభావః॥

12

అతిశయోక్తిః.

విద్యుల్లేఖా విలసితవపుః కోఽప్యయం సౌమ్యరూపః।
కాలామృతాదః స్ఫురతి లవణామృతాధి వేలావనేఽస్మిన్।
యోఽయంస్వాక్షాదమృతలహరీముతస్స జన్నా సమంతా ।
ల్లోకా నుజ్జీవయతి నితరాం తప్యమానాన్ భవాగ్నౌ॥ 13

తుల్యయోగితా

జయస్తీసంభవం జ్యోతిరద్భుతం భువి భాసతే।
యస్యోదయేఽభిభూతాని తేజాంసి చ తమాంసి చ॥ 14

దీపకమ్.

శౌర్యేణ ప్రభుతా శ్రుతేన చ వయః సత్త్వాత్తదానైర్ధనం
సౌలభ్యేన మహోన్నతి స్సువిదయా త్కర్షణ విద్యాగమః।
జ్ఞానం తత్త్వ వివేచనేన చ సదాచారేణ వంశోన్నతిః
కావ్యశ్రీ ర్హరికీర్తనామృతరసో త్నేకైః పరం శోభతే॥ 15

ఆవృత్తి దీపకమ్.

ధునోతి తమసాం తతిం దహతి దుర్విపత్సంచయాన్
భినత్తి భవబంధనం ఝడితి హన్తి పాపోచ్చయమ్ ।
క్షీణోతి కలికల్తపం క్షపయతి వ్యధాం మానసీ
మహో! మగుణ వైఖరీ! హరికథామృతాస్వాదనే॥ 16

ప్రతిపస్తూపమా.

త్వత్పాదపङ్కుజనివేశిత చిత్తీవృత్తిః
కోవాభికాంక్షతి నిషేవితు మన్యదైవం ।
ఆస్వాదితామలరసాలనవప్రసూన
ఆఘ్రాతు మిచ్ఛతి కిమన్యసుమం ద్విరేఘః॥ 17

సృష్టాంతః

సన్న్వనైః పి సహస్రశః స్మరవరా
 బ్రహ్మాండ రుద్రాక్షయః
 త్రైలోక్యైక గురు స్వమేవ భగవం
 స్త్వచ్ఛేషభూతాః పరే ।
 కామం సన్తు హిమాచల ప్రభృతయః
 శైలా స్సహస్రాధికాః
 త్రైలోక్యైకనివాసభూ స్మరగిరి
 స్తత్పాదలగ్నాః పరే॥

18

నిదర్శనా

విపరిణమతి ధర్మ ద్వేషిణాం కాలయోగః
 స్వయామితి భవనానాం దర్శయిష్యన్యవ
 అకృత సపది సంధ్యాం సైంధవద్వంసహేతో
 తమిహ సుజనబంధుం పార్థసూతం స్మరామః॥
 ష్యతిశేకః.

19

కృష్ణస్త్వం భవకర్షణాదహమపి
 ప్రారబ్ధదుష్కర్తభిః
 దేవ త్యామివ హన్త! మామపి జనాః
 ప్రాహుః పరం నిర్గుణమ్!
 ప్రాయస్సామ్యముదేతి సర్వవిషయే
 ష్వద్య ద్వయోరావయో
 ర్నాథ! త్వం పరమేశ్వరస్త్రి జగతాం
 నాహం మమాశీశ్వరః॥

20

సహా క్రిః.

పృథానుతానాం హృది శోకశతైః
స్సమం సముద్భృత్య భువౌ భరం యః
తేషాం శ్రియం ధర్మసముచ్ఛయం చ
దృఢీచకారాత్ స పాతు కృష్ణః॥ 21

విక్రినోః.

సన్తు సాజన్యసాశీల్య శాంతి దాంత్యాదయో గుణాః
వినాతు భగవద్భక్త్యా నశోభంతే హి తే నృణామ్॥ 22

సహసో క్రిః

శిష్టా మురారేర్కృదుభిః కరాచ్ఛలైః
ముహుస్తదీయాధరబిమ్బచుమ్భితాః
వ్యామోహయన్తీ కలకూజతైశ్చ తం
క్షేమాయ భూయా న్మరళీ చిరాయ నః॥ 23

పరికరః.

యోఽసౌ కుచేలమునిదై న్యదశాపహారి
యో మానరక్షణపరో ద్రుపదాత్మజాయాః।
యోవా విపన్నకరిరాడ్వరద స్సకృష్ణః
క్షేమాణి జృంభయతు నః కరుణాపయోధిః॥ 24

పరికరాఙ్కురః

వక్త్రాగ్రభాగవినివేశితవేణుదణ్డో
మోహకుల వ్రజవధూపరివీతపార్శ్వః ।
గుఙ్గావిభూషితగళ శ్శిఖిపిచ్ఛచూడః
కృష్ణో వికర్షతు మదీయమఘుస్సకర్షమ్॥ 25

క్షేమః

యశోదయా పరిష్వక్తా విజయక్షేమదాయకా ।
యదుక్త్యాభృత్ప్రియా ఛేవౌ రక్షతాం పః ప్రతిక్షణమ్॥

అప్ర మృతప్రశంసా.

విమూఢభామౌఽయమహాః! దివోకసాం

స్థితేఽపి యత్కృష్ణకథానుధారసే ।

పురాహి దుగ్ధాబ్ధి విమన్థనోద్యమా

ద్వృతైవ దేహశ్రమభాగినోఽభవన్ ॥

27

ప్రస్తుతాంకురః.

ఉద్వేల లావణ్యరసాంబురాశి

నిర్యత్పరీవాహ ఇవాననేంద్రిః।

దింతాంశుభిర్దంతరితం మురారే

ర్కందస్థితం మే శుభ మాతనోతు॥

28

పర్యాయోక్తమ్

తిస్తి సమోఽస్తు శతపత్రవిలోచనాయ

సర్వేశ్వరాయ సురకిన్నరసేవితాయ।

యోఽసౌ కుచేల ధరణీసుర ధర్మపత్న్యైః

జీర్ణాంశుక గ్రధనఖేద మపాచకార॥

29

వ్యాజస్తుతిః

నాహం నారదవత్కదాపి కలహ

వ్యాపారబద్ధాదరః

నో రుక్మాంగదవన్నిజార్భకశిర

శ్చేదే కృతప్రోద్యమా।

నాహం ద్వారి నియుక్తవాస్పలిరివ

త్వాం సర్వలోకేశ్వరమ్

తాదృజ్వేవ వివర్ధినీ తవ దయా

నాస్తాదృశాః గాహతే॥

30

వ్యాజనిదా

కృష్ణ! త్వం యదులూఖలే నియమితో

సోపాంగనాభిః పురా ।

యత్త్వాం దూతముపాగతం చ కురవౌ

బద్ధం బలాదుద్యతాః ।

నైషాం దోషలవౌఽత్ర! కింతు యమిభి

ర్ద్వజ్జేయరూపో భవాన్ ।

తేషాం హస్తగతోఽసి యత్తవపరం

తత్రాపరాధో మహాన్ ॥

31

ఆక్షేపః

న వయం విష్ణుపక్షీయాః నచ తం స్తోతుముద్యతాః ।

సర్వశాస్త్రాగ్రసారోఽయం నదైవం కేశవాత్పరమ్ ॥ 32

విరోధాభాసః

అహోరక్షీయానపి యో మహీయాన్

కృపాతరక్లాః లితోఽప్యభంగః ।

కృష్ణోఽపి య శ్శుద్ధగుణాభిరామః

స పాతు మాం గోపశిశుః పరేశః ॥ 33

విభావనా

తురీతంతువినిర్దుక్తా వేమవ్యాపారవర్జితా ।

విచిత్రా చాతురీ శౌరే శ్రావదీవస్త్రనిర్మితా ॥ 34

విశేషోక్తిః.

కృష్ణమేషాఽయముదితోభాను తేజోభిభావుకః ।

తథాపి న తమోవార్తేత్స్యహా! బత! మహద్గుతమ్ ॥

అసంభవః.

గళే గుంజాహరం శిరసి శిఖిపిచ్ఛంచ కలయన్ ।
 పురా కారవ్యస్తావమయతత నియన్తుం నమ బలాత్ ।
 కపసం జానీతే । యమతనుభువా దూత్యనిహితో ।
 గవాంపాలః కశ్చిన్నిజవపుషి విశ్వం ప్రకటయేత్ ॥ 36

అసంగతిః.

మురహర! జగదీశ! దీనబంధో!
 కిమిదమిహ । త్వయి దృశ్యతే విచిత్రమ్ ।
 సతజన నయనాశ్రుబిందుపాతా ।
 త్తవ హృదయం భజతే యదార్ద్రభావమ్ ॥ 37

విషమమ్

హేకృష్ణ! కైటభరిపో! కమలాయతాక్ష!
 లోకాద్భుతం తవ చరిత్ర మహా! విచిత్రం ।
 పుణ్యాన్ జనాన్ సమభిరక్షితు మర్థిత స్త్వం
 దేవైః పురా నిఖిలపుణ్యజనానహస్త్వీః ॥ 38

సమమ్

త్వామస్తరా నఖిలు మే పరదైవమన్యత్ ।
 నోమాదృశోఽపి దయనీయ ఇహాస్థితేఽన్యః ।
 దైవాదియం సముచితా ఘటనా ప్రవృత్తా
 కిం త్వం తథాపి భగవత్! సముపేక్ష సే మామ్ ॥ 39

విచిత్రం

తస్మై విచిత్రచరితాయ నమోఽస్తు నిత్యం
 కృష్ణాయ కోమల కిశోరవపుర్ధరాయ ।
 యోఽయం ప్రకాశయితుమాత్మపరావరత్వ
 మూర్చికార భువి గోపశిశుస్వరూపమ్ ॥ 40

అధికమ్

అహో ! విశాలతా పార్థరథకూబరదారుణః ।
యదేకదేశే సంలీనో హరి స్త్రైలోక్యధారకః ॥ 41

అల్పమ్

అహోరణీయానిత్యేవ వేదైస్సంకీర్త్యతే భవాన్ ।
తథాపి మన్తనఃకోశే య స్న మాతి తదద్భుతమ్ ॥ 42

అన్యోన్యమ్

హే దేవదేవ ! తవ దివ్యగుణప్రకర్షాన్
ప్రఖ్యాపయంతి సతతం శ్రుతయ స్సమస్తాః ।
తాసాం చ సత్యపరతాం ప్రథయంతినాథ
లోకోత్తరాణి చరితాని తవాద్భుతాని ॥ 43

విశేషః

అహో! భాగ్యం వ్రజస్త్రీణాం యద్భ్రహ్మజ్జణభూమిషు ।
అచ్రబ్ధిహిః పురః పశ్యాత్సర్వత్ర స పరః పుమాన్ ॥ 44

వ్యాఘాతః

సాపాత్కకోఽహమితి తే యది మయ్యుపేక్షా
సోహం దయావిషయవవ హి తర్హి నాథ ।
దుర్వారఘోర దురితౌఘపరిప్లుతానాం
సాపక్షయాయ ఖలు తే భువనేవతారః ॥ 45

కారణమాలా

ఉచ్చైర్గతిర్జగతి ధర్మత ఏవ సాధ్య
ధర్మార్జునం చ భువి భాగ్యవతామధీనమ్ ।
భాగ్యోన్నతి ర్భవదనుగ్రహయోగగమ్యా
సర్వార్థమూలమిహ దేవ తవాంఘ్రిసేవా ॥ 46

ఏకావలీ

రత్నస్తమ్భసమాననుందరతర ప్రోత్తుజ్జ జానుద్వయం
 జానుప్రాస్తవిలమ్బి బాహుయుగళం దోర్లమ్బి కర్ణద్వయమ్
 కర్ణాంతాయతనేత్రపద్మయుగలం నేత్రాస్తనిర్యత్కృపా
 పూరం ధీరముదారమున్న స మముం శ్రీపార్థసూతం స్తుతః॥

మాలాదీపకమ్

పార్థస్యస్తనకూబరే నను భవాం

స్తవ్యయ్యప్యజాణ్డం మహత్
 తస్య ధ్యేఽపి చ మధ్యమం జగదిదం

తస్యాస్తరే త్కృతలమ్ ।
 లీనోఽహం క్వచిద్రత్ర జీవిబహులే
 బహ్వస్తరత్వా ద్వయోః
 నాహం త్వత్కరుణాకటాక్షవిషయో

న త్వం మయా దృశ్యసే ॥

48

సారః.

కవివచనమేవ మధురం
 సాలజ్కారం తదేతదతిమధురమ్ ।
 అతిమధురాదపి మధురం

హరినామామృతరసాన్వితం తచ్ఛ్రేణీ ॥

49

యథాసంఖ్యమ్.

రజ స్సత్వం తమశ్చేతి గుణత్రయవిభాగతః ।
 సృష్టిస్థిత్యస్తకరణధురీణాయ నమోఽస్తు తే ॥

50

పర్యాయః

క్షీరాభేరుద్భవస్తీ ప్రథమమథ సురైః

స్వర్గలోకం ప్రణీతా ।

పశ్చాత్పాతాశలోకే ఖగపతినిహితా

యా సుధా సాఽద్య భూమా ।

కృష్ణ । త్వద్వివ్యలీలాలలితగుణగణాన్

గాయతాం మానవానాం ।

జిహ్వగ్రాన్నిస్సరస్తీ నిపతతి సహసా

శృణ్వతాం కర్ణరథే ॥

51

పరివృత్తిః

వాత్సల్యభారాద్వివశాయ తుభ్యం

దీనో మునిః కశ్చన ముష్టిమాత్రమ్ ।

ధానాం దదత్ తే శ్రియ మాజహర

కోఽయం విభో త్వత్కరుణాప్రకారః ॥

52

పరిసంఖ్యా

చిత్రమిదమతివిచిత్రం । వసుదేవసుతే రణాజ్ఞానం యాతే ।

ప్రభవన్తి నరకబంధాః ప్రాయస్తత్యైవ న పరత్ర ॥

వికల్పః

భక్తియోగాద్విరోధాద్ద్వాహరిమేవ స్మరేన్నరః ।

యథాతథావాపి సకృత్ స్మృతోఽభీష్టాన్ దిశత్యసా ॥

సముచ్చయః.

యత్పాణిపల్లవ విధూత కశాప్రణాదై

రుద్వేజితశ్రుతిపుటా పృతనా కురూణామ్ ।

ధూనాతి ముహ్యతి విరాతి లురత్వభీత్తం

సూత స్స మా మవతు పార్థరథాధిరూఢః ॥

55

కారక దీపకమ్

గచ్ఛత్యాగచ్ఛతి చ పరితో వీక్షతే దత్తచక్షుః
 తిష్ఠత్యారాత్పునరపి పునః క్రేక్షతే దుగ్ధభాణ్డమ్ ।
 గోప్యస్తస్తాదవహితధియ స్సన్తు చోరాయమేతీ
 త్యేతచ్ఛత్యా హసితవదనః వాతుమాం గోఽబాలః॥

సమాధిః

వినోదయన్ వేణురవేణ వత్సన్
 యావత్స్వయం శ్రాంతిమువైతి కృష్ణః ।
 తావద్వనే వాయువశాదుదేతి
 వంశధ్వనిర్వేణురవానుకారి ॥

57

ప్రత్యసీకమ్

హే దేవదేవ ! భవదీయసఖాంశుజాలై
 ర్జైవాత్మకోఽయ మధరీకృతనైజకాంతిః ।
 అద్యాపి వీడయతి మాస్త విశాసు నిత్యం
 త్వత్పాదపక్కుజ సనాభి సరోజబృన్దమ్ ॥

58

అర్థాపత్తిః.

యదంఘ్రిసలిలోత్సేకాత్ స్థాణుస్సర్వేశ్వరోఽభవత్ ।
 తత్కృపా చేతనా సన్యా నుద్ధరేదితి కా కథా ॥

59

కావ్యలింగమ్.

భోగభాగ్యోన్నతీనాం తు హేతుర్విష్ణుపదాశ్రయః ।
 యదాశ్రయబలాదేవ విశిష్యంతే సురా దివి ॥

60

అర్థాంతరన్యాసః

యత్త్వం గవ్య మచూచురః ప్రతిదినంగోపాక్లనానాం గృహే
 యథాశ్రీస్తసపాయినా తదసహః పీతా స్త్వయా శైశవే ।

తత్సర్వం స్తుతిరూపత స్త్వయి సదా లోకై స్సముద్భుష్యతే ।
ప్రాయః శ్రీమతి దోష ఏవ గుణతాం ప్రాప్నోతి హి శ్రీపతే!!

వికస్వరః

త్వయ్యర్చితాఖిలభరోఽహమనన్యమార్గః
పాపాత్మకోఽపి నను నాథ ! తవాఽనుపేక్ష్యః !
నహ్యశ్రితేషు మహతాం గుణదోషచింతా
దోషాకరం ఖలు మృడశ్శిరసా బిభర్తి ॥ 62

ప్రాథోక్తిః.

సువర్ణ శైలోపవనప్రరూఢ
బాలప్రవాళారుణకాంతి కాంతమ్ ।
జగత్ప్రయ్యాపుణ్యఫలం మురారేః
పాదామ్బుజం మే శుభమాతనోతు ॥ 63

సంభాషనా.

మాలిన్య కాటిల్యముఖాన్ స్వదోషాన్
యదా జహాత్యేష జడశ్శశాంకః ।
తదా భవద్దివ్యపదారవింద
నఖాంశుభి సామ్యముపేష్యతి ధ్రువమ్ ॥ 64

మిథ్యాధ్యపసితిః.

గగనాంజ్ఞాన సంభూత పద్మాక్షమణిమాలికామ్ ।
కరే కృత్వా జపక్ యోగీ గణయే త్వద్గుణాన్ ధ్రువం ॥

లలితమ్

క్వాహం మహామోహవిమూఢచేతాః
క్వతే గుణా యోగిగణై రగమ్యాః ।
వితస్తిభి ర్దేరుమహామహీధ్రం
ప్రమాతు మద్య ప్రయతోఽస్మి మోహత్ ॥ 66

ప్రహర్షణమ్

శక్యస్థదుగ్ధగ్రహణాయ కృష్ణః
 పీఠం హి కంచితృరితో విచిన్వత్ ।
 కుత్రాప్యకస్తాదథ దుగ్ధభాణ్డ
 స్థలత్పడః స్తేరముఖోఽవతా న్నః॥

67

విసాదనమ్

భైష్ఠీ పార్శ్వగతా భవిష్యతి । గజ
 స్కంధేఽధిరోక్త్యామ్యహం ।
 ధ్యాయాం చ పురిస్త్రీయః ప్రతిపదం
 నీరాజయిష్యన్తి మామ్ ।
 హంహో! మే విభవస్తదేతి బహుధా
 సంచింతయంశ్చేదిరాత్ ।
 ఖల్వాటత్వ మగాత్తదేత దఖలం
 లీలాయితం తే ప్రభో॥

68

శిల్లాసః

ఏక స్సవహి జగత్త్రితయేఽపి ధన్య
 శ్శక్రాత్తజాతి రథ కూబరదారుదణ్డః ।
 యోఽయం త్వదీయ మృదుపాద సరోజయుగ్మ
 సంస్పర్శజం సుఖమనారతిమన్వభుజ్మ ॥

69

అపజ్ఞా

త్వత్ప్రేరితేన హి మయా కథితేఽత్ర కావ్యే
 దోషా యది న్యురపినామ న మేఽత్ర నిన్దా ।
 వీణాదిషు స్వరగతి ర్యది సంవిభిన్ద్యాత్
 దోష స్స వాదయితు రేవ న వాద్యదోషః ॥

70

విపదోఽభిభవన్తు నో యధేష్టం
 భగవద్ధ్యానపరం యదా మనస్సాన్యత్ ।
 నహి భోగవిమూఢమానసానాం
 హరినామస్తరణే మనఃప్రవృత్తిః ॥

71

లేశః.

కృష్ణ త్వం యదులూఖలే నియమితో
 గోపాజ్ఞనాభిః పురా ।
 యత్త్వాం ద్వారి నియుక్తవాక్ బలిరపి
 త్రైలోక్యరక్షాక్షమమ్ ।
 యద్దూత్యే వినియుక్తవాక్ యమసుత
 స్త్వాం సర్వలోకేశ్వరం ।
 త్వత్సౌలభ్యఫలం తదేతదఖిలం
 శ్రీ పార్థసూత! ప్రభో॥

72

ముద్రా

కరధృతగిరిః కాంతాకారః కిశోరవపుర్ధరః
 కిసలయపదః కీశైస్సేవ్యః కృపాకలశోదధిః ।
 కువలయదశశ్యామ శ్రీమాన్ కరీంద్రవరప్రదః ।
 కృతనతజనోద్ధారః కామం తనోతు శుభం హరిః॥

73

రత్నావళి

వందే భానుసహస్ర భాసురతనుం వందే శశాంకాననం ।
 వందే భామ మహాగ్రదర్పశమనం వందే బుద్ధైస్సంస్తుతమ్ ।
 వందే సర్వసురాసుర ప్రజగురుం తం భార్గవీవల్లభం ।
 వందే సుస్థిరవైభవం సురసుతం శ్రీ పార్థసూతం ప్రభుమ్ ॥

తద్గుణః

యోఽయం సితాశ్వస్య రథే నిబద్ధాన్
హయాన్ స్వకాంత్యా హరితో వితన్వన్ ।
ధత్తే క్షణం సంశయమర్కసూనో
శ్శం ప్రహరే స పునాతు కృష్ణః ॥

75

పూర్వరూపమ్.

శశాంజులేఖావిశదీకృతోఽపి
కపర్దినః విజ్ఞజటాకలాపః ।
త్వత్పాద పీఠీ కనక ప్రభాభిః
పున స్వరూపం ప్రకటికరోతి ॥

76

ఆతద్గుణః

కృష్ణ త్వ మేష నవనీరద నీలకాయః
సత్వాత్త నాం శుచిని మానసపుణ్డరీకే ।
నిత్యం స్థితోఽపి స కదాచిదుదేతి తత్ర
మాలిన్య మిత్యహహ హస్త విచిత్రమేతత్ ॥

77

అనుగుణః

గానధ్వని ర్గోపవధూజనానాం
వంశస్వనః కోకిలకూజితం చ ।
వనే మురారే ర్దురభీరవస్య
విశేషమాధుర్య ముపానయన్తి ॥

78

మీలనమ్

కళిన్దజాతీరతమాలకుష్ణే
నిలీయ కృష్ణో నవనీరదాభిః ।
నాలక్ష్మీ లీనగ్రహకాతుకేషు
విచిన్వతా గోపవధూజనేన ॥

79

సామాన్యమ్

జిజ్ఞాసవ శ్చైర్యరతం మురారేః
పరీక్షమాణా బహుధాపి గోప్యః
బిమ్బాధరే వేణుకిణాజ్ఞితేఽస్య
న జిజ్ఞాసే దస్తహతిక్షతాని ॥

80

ఉన్నీలనమ్

సమానవర్ణై స్సహ గోపబాలైః
క్రీడిన్నపి ప్రాకృతబాలవత్త్వమ్ ।
అప్రాకృతం త్వాం విమృణోతి కోఽపి
తేజోవిశేష స్త్వయి సర్వభోగ్యః ॥

81

విశేషః

సమాప శీలై స్సహగోపబాలైః
స్సమానధర్తా విహరన్నపి త్వమ్ ।
లోకాద్భుతం తే చరితం పృథివ్యా
మప్రాకృతత్వం ప్రకటికరోతి॥

82

ఉత్తరమ్

కింసు తపో? హరిభజనమ్
కోనామ జపోఽస్య సత్కథాలాపః ।
కో యజ్ఞ స్తత్సేవా
కో లాభో! వైష్ణవేషు సహవాసః ॥

83

సూక్ష్మమ్

సంకేతదేశావగమోత్సుకానాం
క్రీడాసఖానామవగమ్య భాషమ్
స్వమాతు రజ్జే విహరన్తురారిః
వేణీం విమృద్నాతి కరేణ తస్యాః॥

84

ఓహింఘ

అస్త్యహం త్కృష్ణ మవేక్ష్య యాస్తం
నిరూపయ స్తీవ తపీయచార్యమ్ ।
కాచిత్కీలే తస్య వితీర్య సస్త్రం
ప్రమృజ్యతామాననమితి ప్రాచత్ ॥

85

వ్యాజోక్తిః

కాచిద్వధూ ర్వారి నిహంకకాలే
కృష్ణాన్గంస్పర్శనజాతకిమ్పా ।
అనం ను శైత్యం యమునాజలస్యే
త్యాచ్ఛాదయత్యాత్మ మనోనురాగమ్ ॥

86

గూఢోక్తిః

ఏహ్యేహి సత్యే కీమ మహ్యసి త్వం
గోభిస్సమ న్తాన్నిచితేత్ర దేశే
కృష్ణే వివిక్తేత్ర తప్రాపభాగ్య
స్సంధ్యశ్యతే శాద్వలసంవిభాగః ॥

87

విన్యతోక్తిః

కుతోఽద్య రాధా కుపితా త్వయీతి
పృష్టో జనన్యా ననుదేనసూనుః
మమాపరాధస్య హి యుక్తమేత
దిత్యాహ నాకూతమవేక్ష్య రాధామ్ ॥

88

యుక్తిః

మాతర్కా ముపరుధ్య నిర్భరకుచా
భోగేషు గోపాజ్ఞనాః ।
నిష్పిం షన్తి బలాద్భుజైరసకృది
త్యేవంగురూణాం పురః

పైవరం వ్యాహరతశ్శిశోర్భగవతః

కాచిన్నిరోద్ధం వచః!

గవ్యంతద్వదనే నివేశ్యముహుర

ప్యాన్వాదియంత్యజ్ఞులిమ్॥

89

లోకోక్తిః

సంద త్తకర్ణా హరికీర్తనేషు

ధున్వన్తు మర్త్యా నిజపాపశేషమ్!

నిరీత్య వాతాగమసన్నివేశం

కృషీవలా ధాన్యతుపం నుదన్తి॥

90

చౌర్యాహృతే దుగ్ధఘటే విషణ్ణాం

గోపీం సఖీ కాచన సాన్త్యయన్తీ

చోరం గృహస్తర్గతమిశ్వరోఽపి

జ్ఞాతుం నశక్త స్స్వయమిత్యపౌచత్ ॥

91

ఐకోక్తిః

కిం దన్తక్షతి రత్రనాథ! దయితే కర్ణప్రహరవ్రణః ।

హంహా! తాదృ శతీక్షకర్ణవలయాకాఽసాతవప్రేయసీ?

రాధేయస్యశరైః ప్రయే నఖిలు మే పుత్రోఽస్మినాధేత్యసా

రాధామాధవయోర్వచఃపరిణతిః పుష్టాతుయుష్టాన్ సదాః॥

స్వభావోక్తిః.

ఆనన్ద మన్ధరతయాఽర్ధనిమిలతాత్మై

రుత్తంభితశ్రుతిభి రుద్గతవాలమూలైః

ఉద్గ్రీవకైః పశుభిరాదృతవేణుగానః

పిఞ్చవతంససుభగస్స పునాతు కృష్ణః॥

93

భావిమ్

హస్తావలంబిత కిశం ధృతపాశ్చజన్యం
 రూపం తవాద్భుతమిదం పరిశ్రేయతాం నః!
 అగ్రేప్రసృతమిన భాషి పురానివృత్త
 చూయోధనం తదిహ కౌస సాణ్డవానామ్॥

94

అత్యుక్తి

దంష్ట్రాభ్యాం కహనాకిరన్నహరే
 స్తేజ్జైర్నఖాన్త్రస్తధా
 రామాస్త్రేణచ సంహృతౌ నిశిచరా
 జాతౌ పునర్భూతలే
 త్వద్దోర్దండవిమర్దనాత్తు న తియో
 ర్భూమా పునస్సంభవః
 శౌర్యోష్ఠా దురిగ్రహ స్తన యతో
 జన్తాస్తరం దహ్యతే ॥

95

ఉదాత్తమ్

బృన్దారణ్యం హి తత్తేత్రం ద్యౌత్ర భృగుః పురా!
 రమా మాధవయో శ్చక్రే సాణిగ్రహణ మజ్జలమ్॥ 96

నిరుక్తి

సాపక్షయాన్నరకభీతి మపోహ్య ఘోరాం
 భక్తాన్ సముద్ధరసి యత్త్వమభీష్టదానాత్ ।
 నానే తదాగమవిదః ప్రవదన్తి లోకే
 త్వాం కృష్ణ! కామజనకం నరకాన్తకం చ॥

97

ప్రతిపేదః

నాహం ధ్రువౌ నచ కరీ నచ పార్థజాయా
భక్తాస్తు తే తవ కృపావిషయా బభూవుః
పాపోఽస్మ్యనన్యగతికోఽస్మి చ నాస్తికోఽస్మి
తం మామనుద్ధృతవతః కరుణా కుతస్తే॥

98

విధిః.

నమోఽస్తు తస్మై కృష్ణాయభక్తాభీష్టప్రదాయినే
యత్ప్రసాదబలేనైవ విజయో విజయోభవత్॥

99

హేతుః

యత్పదాబ్జయుగం తపఃపరిణతి
స్వత్వాత్కనాం యోగినాం
యత్సైన్దర్యభరోఽపి గోపవనితా
వృద్ధస్య నేత్రోత్సవః
యస్యాఽపాఙ్గఝరీ వినమ్రజనతా
సౌభాగ్యపారమ్పరీ
భూభారోత్తరణార్థ మాత్తజనుషే
కృష్ణాయ తస్మై నమః॥

100

సంపూర్ణమ్.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు

